

All rights reserved © SIA Cobold Exports.
Any duplication or distribution of the information contained herein is strictly prohibited.

1. SANTRAUKA

A. TYRIMO APIMTIS (PLATUMAS);

Tyrimas įtraukia trijų Baltijos valstybių: Latvijos, Lietuvos ir Estijos šiluminės izoliacijos medžiagų rinką. Rinkos apimtį nustatymui naudojami duomenys, gauti iš visų didžiausių įmonių, gaminančių šiluminės izoliacijos medžiagas – pirmiausia mineralinę vatą ir putų polistirolą, o taip pat iš visų didžiausių statybinių medžiagų prekybos tinklų. Nežymią rinkos dalį užima ir ekstruduotas polistirolas, į kurią atsižvelgiama, nustatant bendrą rinkos apimtį.

B. INDUSTRIJOS APŽVALGA;

Baltijos valstybių šiluminės izoliacijos rinkoje dominuoja mineralinės vatos, užimančios maždaug 68% bendros Baltijos valstybių rinkos arba 1.9 milijonus kubinių metrų 2004 metais; putų polistirolų lyginamasis svoris pasiekė 30,6%. Bendra Baltijos valstybių šiluminės izoliacijos rinkos apimtį yra 2.8 milijonų kubinių metrų.

C. RINKOS APŽVALGA;

Mineralinės vatos segmente visose Baltijos valstybėse didžiausias rinkos dalis sudaro Paroc ir Isover. Putų polistirolų rinkoje tokių stiprių lyderių, kaip mineralinės vatos rinkoje, nėra, kas paaiškinama tuo, kad kiekvienoje valstybėje pirmaujančias pozicijas užima vietinės įmonės, kol kas latvių įmonė Tenax užima trečdalį putų polistirolų rinkos Baltijoje.

D. VYSTYMASIS ATEITYJE – PAGRINDINĖS IŠVADOS.

Šiluminės izoliacijos medžiagų panaudojimas ir toliau augs kaip privačiame, taip ir gamybiniame sektoriuje. Pagrindinės pozityvaus sektoriaus augimo priežastys – tai statybos sektorių vystymasis, ekonomikos vystymasis visumoje ir nauji, griežtesni normatyvai šiluminės izoliacijos srityje. Prognozuojama, kad 2005 metais akmens ir stiklo vatos šiluminės izoliacijos medžiagų bendras sunaudojimas Baltijos valstybėse padidės 21% arba 400 000 m³, pasiekiant 2

300 000 m³. Prognozės tvirtina, kad putų polistirolo šiluminės izoliacijos medžiagų rinkos išaugimas bus maždaug 20–25% (maždaug 200 000 m³). Išaugimas artimiausiais metais prognozuojamas visose trijose Baltijos valstybėse.

2. METODOLOGIJA

Įmonių atranka

Panaudojant duomenų bazines, Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje buvo atrinktos didžiausios įmonės, kurios savo veikloje naudoja šiluminės izoliacijos medžiagas (statybinės įmonės), o taip pat ir statybinių medžiagų parduotuvių tinklai.

Taip pat buvo identifikuoti šiluminės izoliacijos medžiagų gamintojai Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje.

Duomenų gavimo metodai

Į tyrimo vykdymą kiekvienoje valstybėje buvo įtraukti interviuotojai, kurie buvo centralizuotai instruktuojami. Atlikus darbą, duomenys buvo apdoroti ir išanalizuoti Latvijoje.

Su įmonių atstovais buvo prarastos telefoninės apklausos, kuriose buvo išaiškinta informacija apie konkurenciją šakoje, išplatavimo kanalus ir metodus, o taip pat rinkos tendencijas.

Papildomai įmonių atstovų apklausoms buvo pravedamos industrijos ekspertų apklausos, pirmiausia, siekiant gauti informacijos apie rinkos vystymosi tendencijas ateityje.

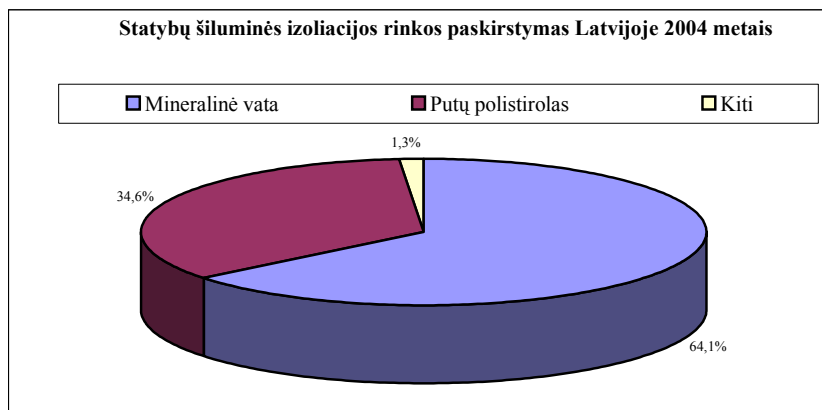
Duomenys apie rinkos paskirstymą ir dinamiką buvo gauti iš duomenų bazių. Papildomai buvo panaudoti žinių agentūrų, laikraščių ir mokamo interneto informacijos šaltinių duomenys.

Respondentų apibūdinimas

Respondentai įmonėse – tai asmenys, tiesiogiai atsakingi už gamybos ir platinimo procesą: direktoriai – menedžeriai, pardavimo arba gamybos dalių vadovai.

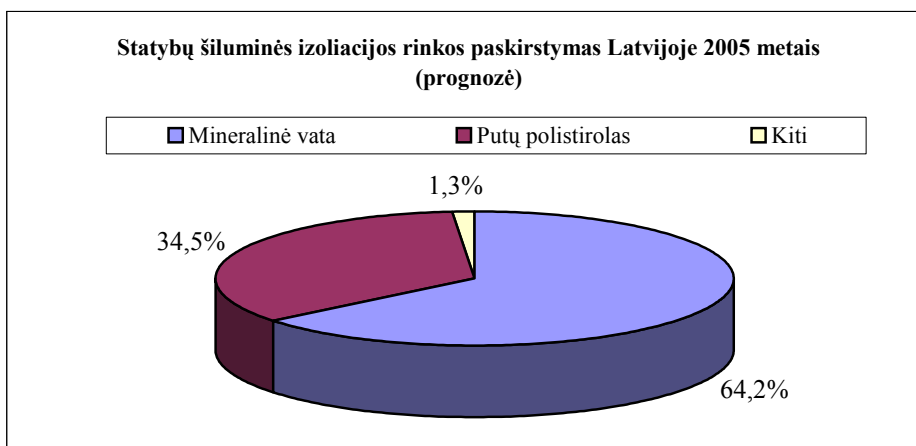
3. RINKA

A. RINKOS APIMTIS IR DINAMIKA;

Figūra 1. Statybų šiluminės izoliacijos rinkos paskirstymas Latvijoje 2004 metais
2004 metais šiluminės izoliacijos rinkos didžiąją dalį (64.1%) užėmė mineralinės vatos gaminiai, po to seka putų polistirolas, kurio rinkos dalis buvo 34.6% rinkos apimties.

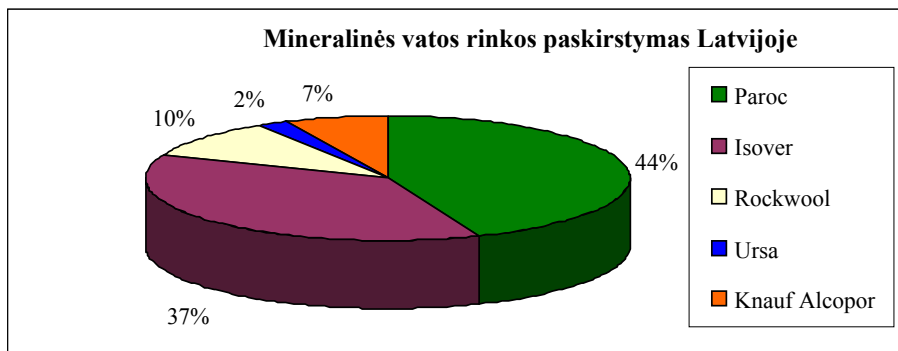
Statybų šiluminės izoliacijos paskirstymas Latvijoje pagal medžiagų grupes 2005 metais (progozė)

Figūra 2. Statybų šiluminės izoliacijos rinkos paskirstymas Latvijoje 2005 metais gadā (progozė)
Dideli pasikeitimai šiluminės izoliacijos medžiagų rinkoje šiais metais nelaukiami ir taip pat, kaip 2004 metais, mineralinės vatos rinka planuojama maždaug 64% visos rinkos. Savo ruožtu, putų polistirolas rinkos dalis bus maždaug 34.5%, panašiai kaip 2004 metais. Rinkoje neplanuojama sparčių pasikeitimų, nes šiuo metu nenumatyta, kad į rinką įeis nauji žaidėjai, kurie galėtų pastebimai pakeisti rinkos situaciją. Dar viena priežastis, dėl kurios

nelaukiama sparčių pasikeitimų, yra ta, kad Latvijos mastu šiluminės izoliacijos rinka susiformavo, todėl jai nebūdingi spartūs pokyčiai, kaip pastebima šakose, kur veikla vystoma tikrai kelis metus. Nors ir nelaukiama sparčių posūkių industrijos visumoje, tačiau 2005 metais palyginus su 2004 metais planuojama maždaug 20% išaugimas. Jeigu 2004 metais bendra apimtis sudarė 752 tūkstančius kubinių metrų, tai 2005 metais planuojama, kad bendra rinkos apimtis bus maždaug 904 tūkstančių kubinių metrų.

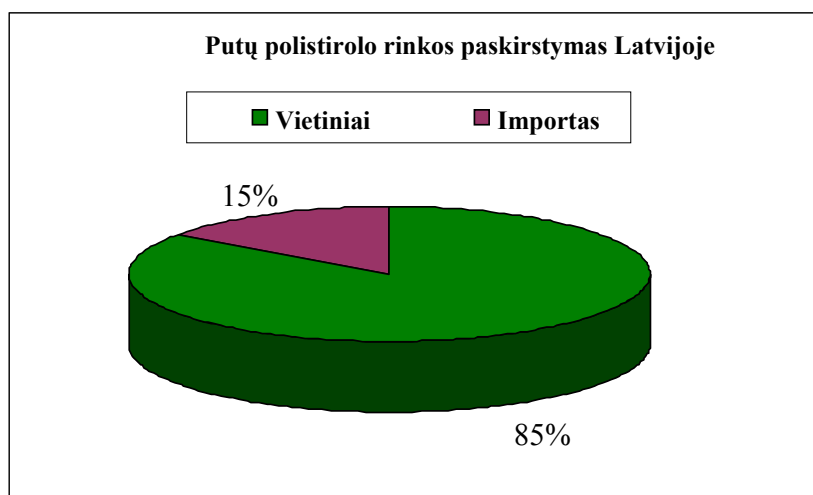
Mineralinė vata

Figūra 3. Mineralinės vatos rinkos paskirstymas Latvijoje 2004 metais

Kaip matoma Figūroje 3, Latvijos mineralinės vatos rinkoje stiprias pozicijas užėmė Paroc ir Isover produktai, kurie bendrai užima daugiau kaip 80% rinkos. Šios įmonės – tai vienos seniausių įmonių industrijose, todėl įmonės įgijo atpažįstamumą rinkoje. Planuojamas 20% apimtį mineralinės vatos išaugimas sekančiais metais, orientuojantis į vystymąsi kaip šioje srityje, taip ir statybų šakoje visumoje.

Putų polistirolas

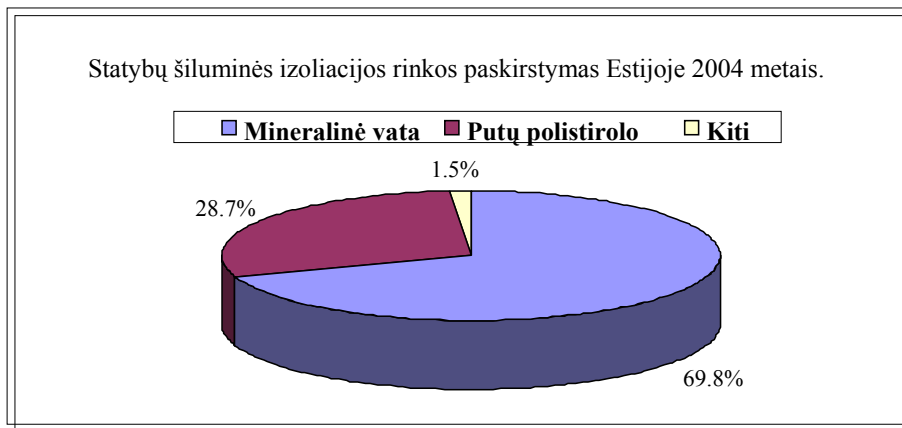

Figūra 4. Putų polistirolas rinkos paskirstymas Latvijoje 2004 metais (importas)

Importo apimtys putų polistirolu rinkoje nėra didelės, nes užima tik 15% bendros rinkos, kur didesniąją dalį importuoja tiekėjai Lietuvos ir Estijos, tokie kaip Reideni Plaat (7% Latvijos rinkos), Thermisol (2%), Baltijos polistirenas (2%).

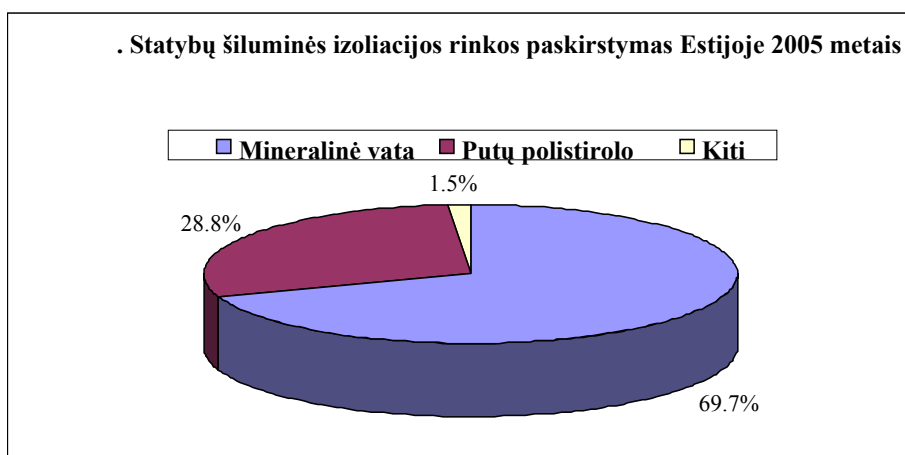
Putų polistirolu šakoje planuojamas maždaug 20% išaugimas nuo 260 tūkstančių kubinių metrų 2004 metų iki 312 tūkstančių 2005 metais.

Estija

Figūra 7. Statybų šiluminės izoliacijos rinkos paskirstymas Estijoje 2004 metais.

Panašiai kaip Latvijoje, ir Estijos rinkoje didesniąją dalį užima mineralinė vata, kurios lyginamasis svoris vis tik yra šiek tiek didesnis ir pasiekia beveik 70% bendros rinkos apimtys. Panašiai kaip Latvijoje, didelių permainų šiluminės izoliacijos rinkoje nesitikima, todėl rinkos santykis 2005 metais liks maždaug toks pats, kaip 2004 metais.

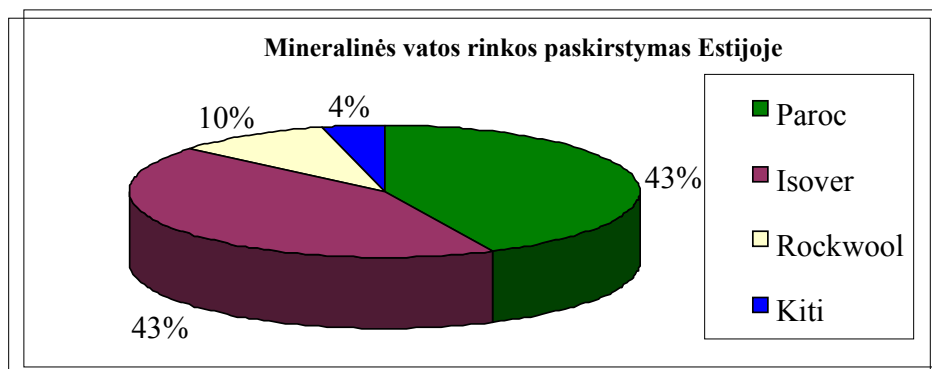

Figūra 8. Statybų šiluminės izoliacijos rinkos paskirstymas Estijoje 2005 metais (prognozė)

Bendras išaugimas, palyginus su 2004 metais, galėtų būti maždaug 18% šiluminės izoliacijos medžiagų šakoje, padidinant apimtį nuo maždaug 860 tūkstančių kubinių metrų iki 1'016 tūkstančių kubinių metrų 2005 metais.

Mineralinė vata

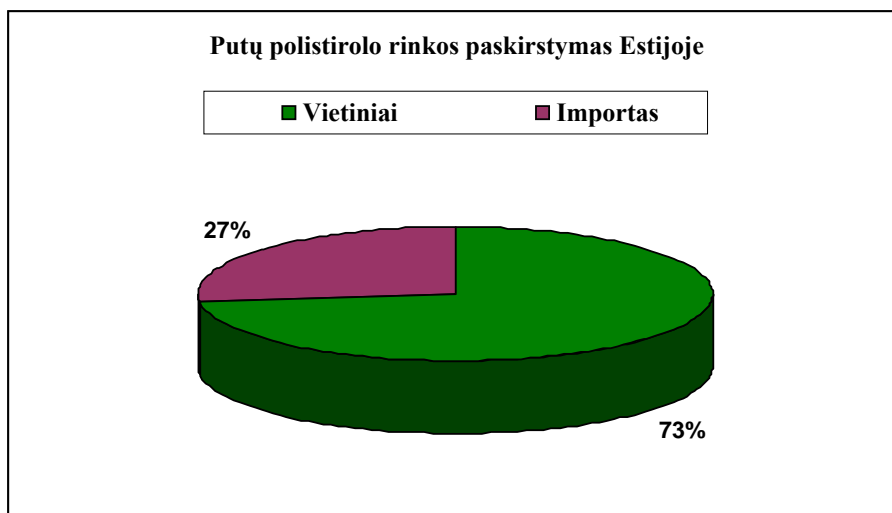
Ir Estijoje mineralinės vatos rinkoje dominuoja Paroc ir Isover, tačiau šių įmonių lyginamasis svoris šiek tiek didesnis, nei Latvijoje. Paroc ir Isover bendra rinkos dalis yra didesnė nei 85%. 2005 metais laukiamas mineralinės vatos apimties išaugimas maždaug 18%, padidinant šakos apimtį iki 708 tūkstančių kubinių metrų 2005 metais.

Figūra 9. Mineralinės vatos rinkos paskirstymas Estijoje 2004 metais

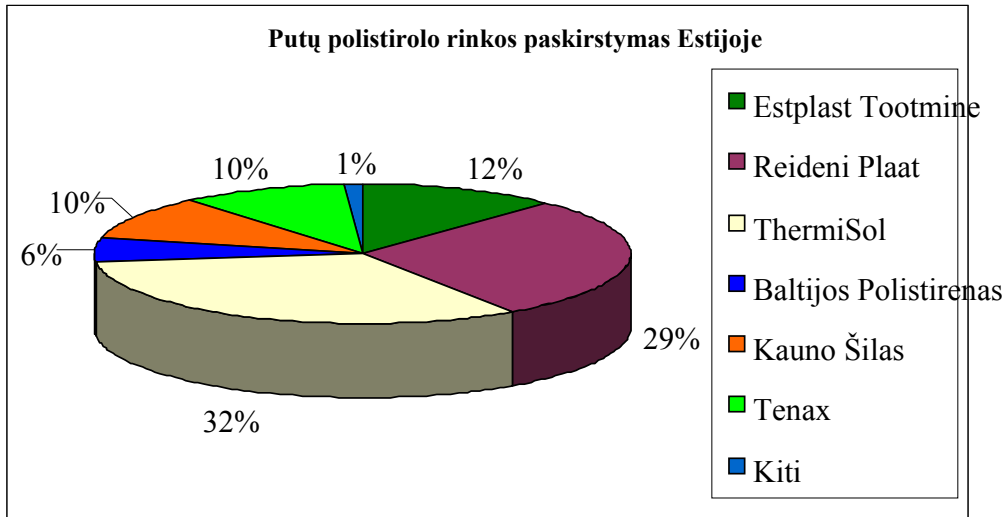
Putų polistirolas

Estijos putų polistirolas rinkoje dominuoja vietiniai gamintojai, tačiau jų lyginamasis svoris palyginus su Latvija yra mažesnis.

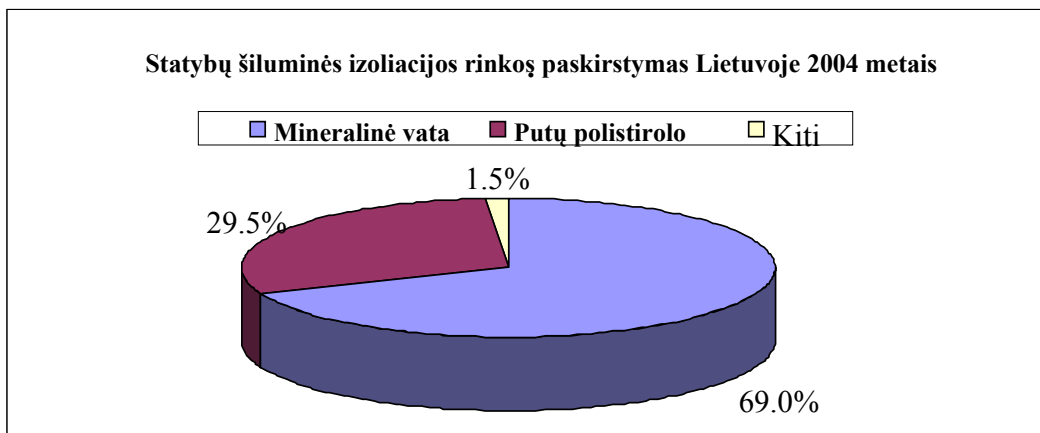
Figūra 10. Putų polistirolas rinkos paskirstymas Estijoje 2004 metais (importas)

Nors ir Estijoje rinkos dalyvių skaičius panašus į Latvijos, tačiau šios valstybės rinka yra daugiau išsklaidyta, nei Latvijos rinka. Joje yra savi lyderiai, vietiniai gamintojai, ThermiSol ir Reideni Plaat, kurie užima atitinkamai 32% ir 29% rinkos. Toks rinkos išsklaidymas nurodo, kad šakoje yra daug aštresnė konkurencija, nei Latvijoje. Ir putų polistirolu šakoje laukiamas maždaug 18% dydžio išaugimas, pasiekiant beveik 300 tūkstančių kubinių metrų metų pabaigoje.

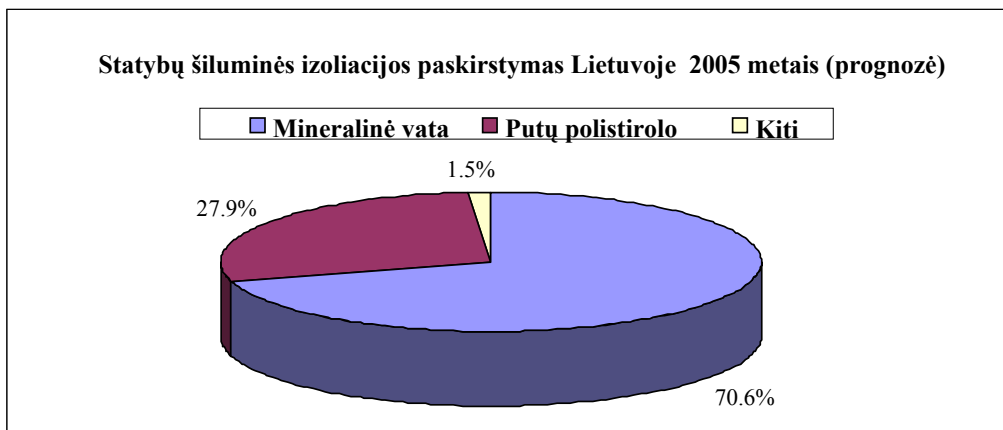
Figūra 11. Putų polistirolu rinkos paskirstymas Estijoje 2004 metais

Lietuva

Figūra 12. Statybų šiluminės izoliacijos rinkos paskirstymas Lietuvoje 2004 metais

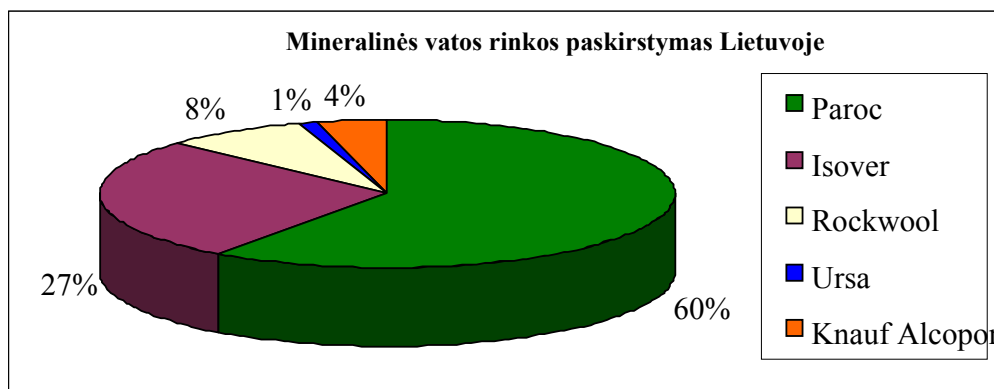
Taip pat, kaip Latvijoje ir Estijoje, Lietuvos šiluminės izoliacijos rinkoje dominuoja mineralinė vata, kas užima maždaug 70% visos rinkos. Ir Lietuvoje 2005 metais nelaukiama esminių pokyčių, nes prognozuojama, kad mineralinės vatos ir putų polistirolų lyginamasis svoris Lietuvos rinkoje liks maždaug toks pats, kaip iki šiol. Lietuvoje planuojamas maždaug 20% išaugimas visoje šakoje visumoje, padidinant apimtį nuo beveik 1,2 milijonų kubinių metrų iki daugiau nei 1,4 milijonų kubinių metrų 2005 metų pabaigoje.

Figūra 13. Statybų šiluminės izoliacijos paskirstymas Estijoje 2005 metais (prognozė)

Mineralinė vata

Mineralinės vatos rinkoje Lietuvoje Paroc ir Isover lyginamasis svoris panašus, kaip ir abiejose Baltijos valstybėse, tačiau Paroc lyginamasis svoris sudaro 60%, kas paaiškinama tuo, kad įmonė turi savo gamybą Lietuvoje, kas taip pat stimuliuoja produkcijos prekybą.

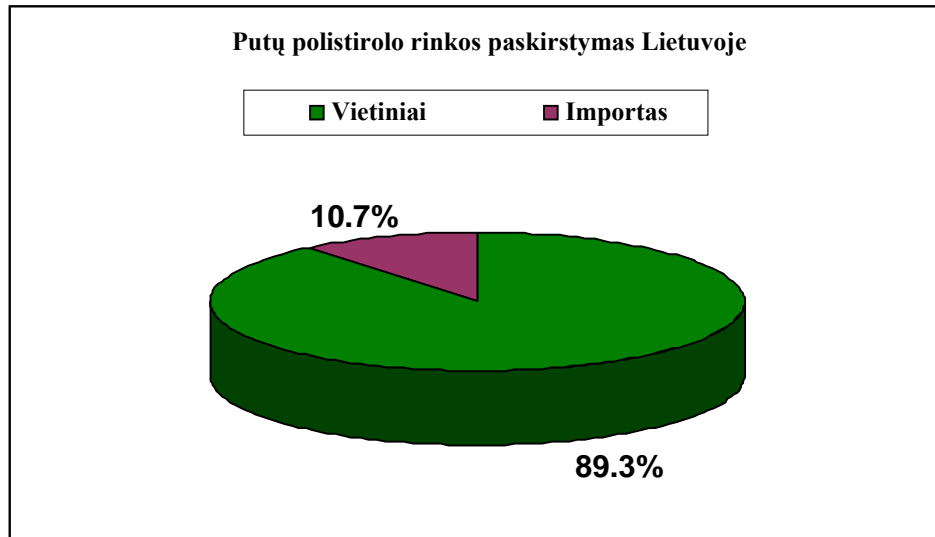

Figūra 14. Mineralinės vatos rinkos paskirstymas Lietuvoje 2004 metais

Numatoma, kad mineralinės vatos atšaka išaugs greičiausiai Lietuvoje – daugiau nei 23% procentais per metus, viršijant 1 milijoną kubinių metrų metų pabaigoje.

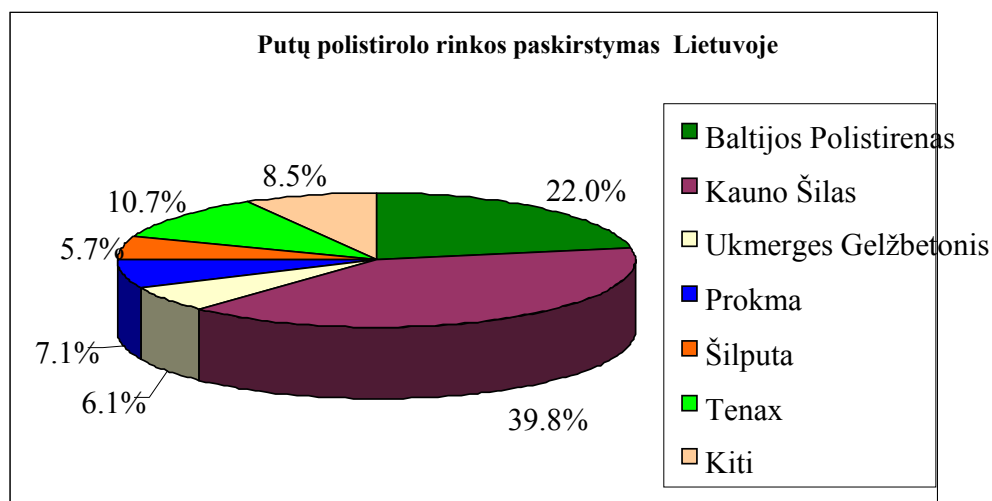
Putų polistirolas

Putų polistirolu industrijoje taip pat ir Lietuvoje dominuoja vietiniai gamintojai, ir jų lyginamasis svoris yra žymesnis, nei Latvijoje ir Estijoje. Importo lyginamasis svoris yra tikrai 10,7%.

Figūra 15. Putų polistirolu rinkos paskirstymas Lietuvoje 2004 metais (importas)

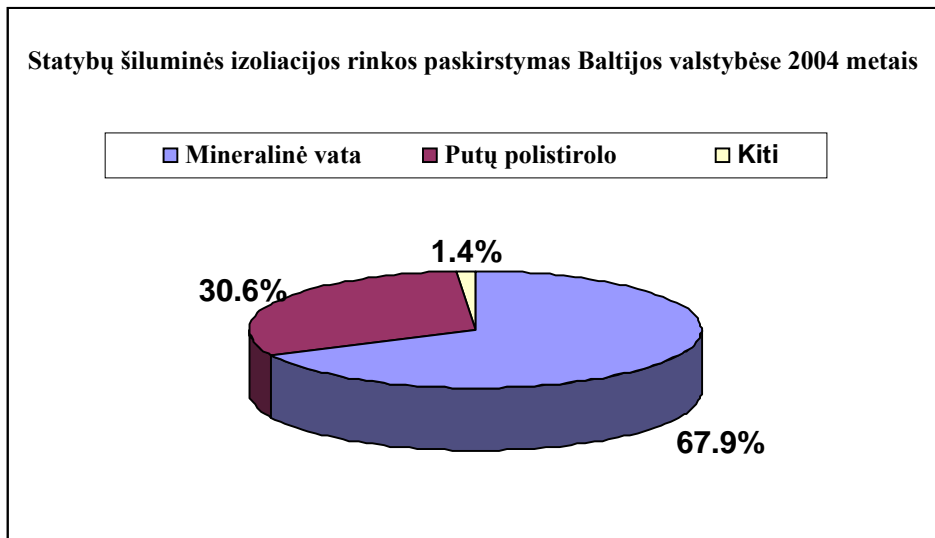
Panašiai, kaip Estijoje, Lietuvoje yra 2 rinkos lyderiai: Kauno Šilas ir Baltijos Polistirenas, kurie užima 39.8% ir 22% rinkos, kartu sudarant daugiau nei 60% bendros rinkos.

Figūra 16. Putų polistirolu rinkos paskirstymas Lietuvoje 2004 metais

Palyginus su abejomis Baltijos valstybėmis, Lietuvoje planuojamas palyginus lėtesnis išaugimas putų polistirolu šakoje – maždaug 14%, 2005 metų pabaigoje pasiekiant 400 tūkstančių kubinių metrų.

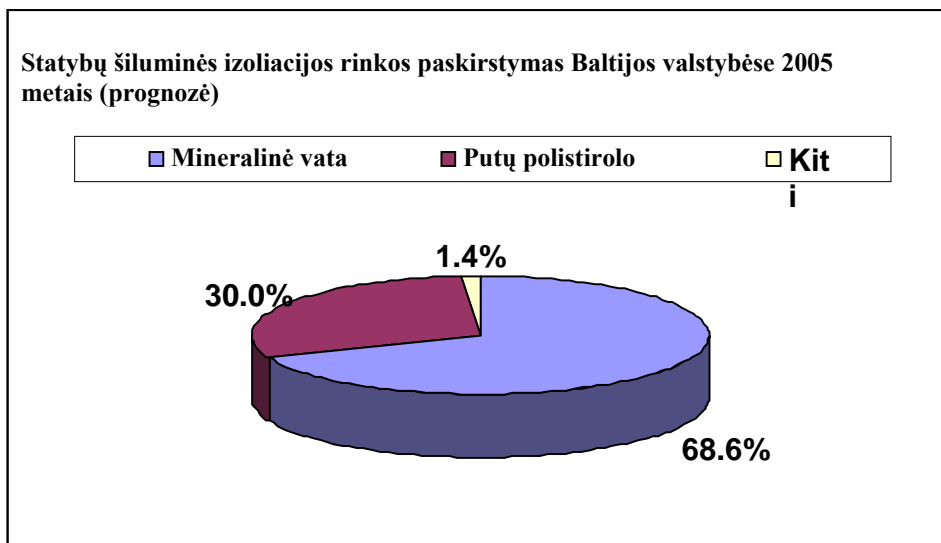
Baltijos valstybės

Figūra 17. Statybų šiluminės izoliacijos rinkos paskirstymas Baltijos valstybėse 2004 metais

Įvertinant kiekvieną Baltijos valstybę atskirai buvo konstatuota, kad Baltijos valstybių šiluminės izoliacijos rinkoje dominuoja mineralinė vata, kuri užima maždaug 68% bendros Baltijos valstybių rinkos arba sudaro 1.9 milijonų kubinių metrų 2004 metais. Bendra Baltijos valstybių šiluminės izoliacijos rinka sudaro 2.8 milijonų kubinių metrų. Praėjusiais metais buvo stebima putų polistirolas lyginamojo svorio augimo tendencija bendroje statybų šiluminės izoliacijos medžiagų rinkoje. 2004 metais putų polistirolas lyginamasis svoris pasiekė 30,6%, 2003 metais – maždaug 27%, savo ruožtu 2002 metais putų polistirolas užėmė maždaug nei 25% bendros šiluminės izoliacijos medžiagų rinkos, tačiau šiais metais, o taip pat artimiausiais metais nelaukiama spartaus putų polistirolas lyginamojo svorio išaugimo.

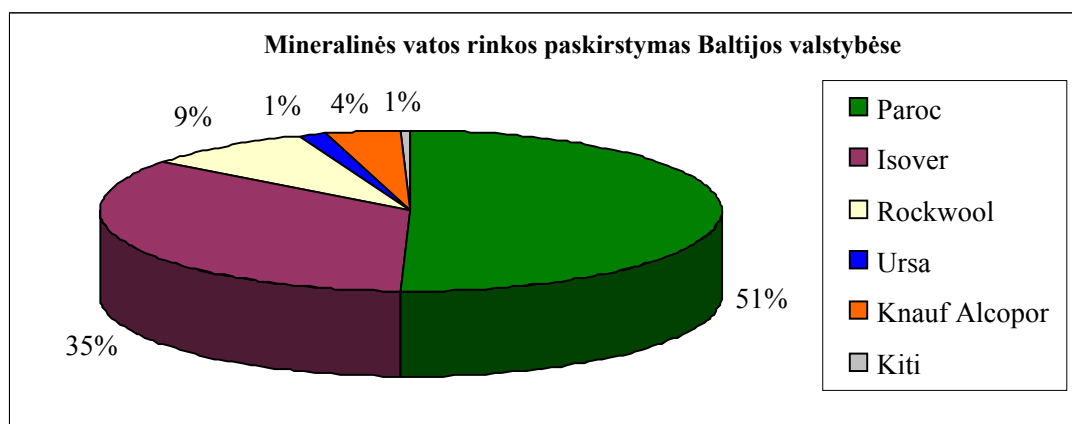
Anksčiau jau buvo minėta, kad 2005 metais neplanuojama staigių permainų rinkos situacijoje, tačiau laukiamas maždaug 20% išaugimas, pasiekiant 3.35 milijonų kubinių metrų dydžio apimtį 2005 metų pabaigoje. Pastebėta, kad labai nežymiai išaugs mineralinės vatos lyginamasis svoris rinkoje, kas paaiškinama tuo, kad Lietuvos rinkoje laukiamas spartesnis pakilimas kaip tik mineralinės vatos šakoje, o lėtesnis – putų polistirolas.

Figūra 18. Statybų šiluminės izoliacijos rinkos paskirstymas Baltijos valstybėse 2005 metais (progozė)

Mineralinė vata

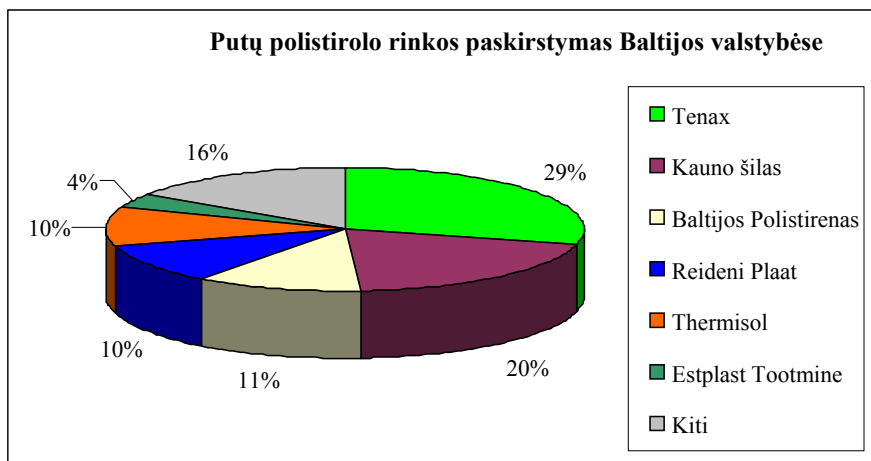
Visoje Baltijos valstybėse didžiausios rinkos dalys priklausė kaip Paroc, taip ir Isover. Tačiau savo stiprių pozicijų dėka Lietuvoje Paroc yra įtikinamas rinkos lyderis ir pasiekė 0.96 milijonų apimtį, kas sudaro 51% iš 1.9 milijonų dydžio mineralinės vatos rinkos apimtį.

Figūra 19. Mineralinės vatos rinkos paskirstymas Baltijos valstybėse 2004 metais

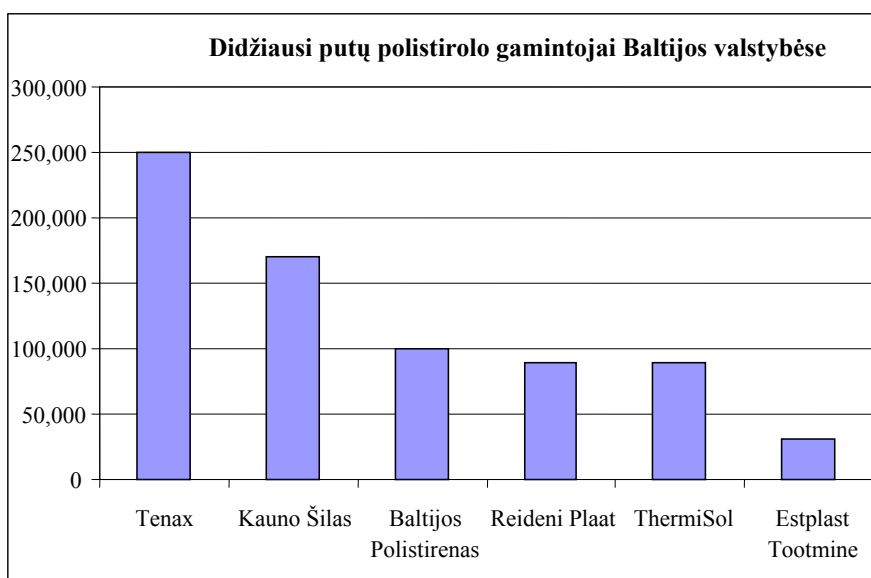
Savo ruožtu Isover užima 35% rinkos, kas iškelia įmonę į antrą vietą.

Putų polistirolas

Figūra 20. Putų polistirolu rinkos paskirstymas Baltijos valstybėse 2004 metais

Putų polistirolu rinkoje nėra tokių stiprių lyderių, kokie yra mineralinės vatos rinkoje, kas paaiškinama tuo, kad kiekvienoje valstybėje vadovaujančias pozicijas užima vietinės įmonės.

Figūra 21. Didžiausi putų polistirolu gamintojai Baltijos valstybėse

Tolesnes pozicijas užima pirmaujančios Lietuvos ir Estijos įmonės. Lietuvos įmonių persvara, palyginus su Estijos įmonėmis, aiškinama tuo, kad didesnė jų vietinė rinka, patenkinanti reikalavimą.

I. RINKOS APIBRĖŽIMAS;

Tyrimo rinka apibrėžiama kaip visa šiluminės izoliacijos medžiagos, parduodamos kaip privačiam, taip ir biznio sektoriui Baltijos valstybėse: Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje. Šiluminės izoliacijos medžiagomis laikomi pirmiausia putų polistirolas ir mineralinė vata (akmens ir stiklo

vata), o taip pat į bendros šiluminės izoliacijos rinkos apskaičiavimą įtrauktas ir ekstruduotas polistirolas.

II. PRODUKTAS;

Šiluminės izoliacijos medžiaga laikomas pirmiausia putų polistirolas ir mineralinė vata (akmens ir stiklo vata), o taip pat į bendrą šiluminės izoliacijos rinkos apskaičiavimą įtrauktas ir ekstruduotas polistirolas.

Pagrindinių šiluminės izoliacijos medžiagų sulyginimas

Rinkoje nėra šiluminės izoliacijos medžiagos, kuri būtų universali ir pritaikyta visų privačių ir komercinių vartotojų poreikiams. Pagrindiniai kriterijai, kuriais vadovaujasi vartotojai, pasirinkdami produktą, yra medžiagos savybių tikimas reikalingam sprendimui, kaina ir montavimo kaštai.

Iš didelio rinkoje prieinamų produktų asortimento dvi medžiagos neabejotinai yra lyderiai – mineralinė vata (MW) ir suputas polistirolas (EPS). Mineralinė vata laikoma stiklo ir akmens vata, nes abiejų šių medžiagų pagrindinė žaliava yra mineralinės medžiagos, pirmiausia – silicis arba bazaltas. Savo ruožtu, EPS yra organinė medžiaga, gaminama iš naftos produktų. Žemiau šios ir kitos prieinamos medžiagos sulyginamos pagal įvairius techninius rodiklius (žiūr. Lentelę 1 ir Lentelę 2).

Techniniai rodikliai:

1. **Šiluminio laidumo koeficientas (λ - lambda)** (apibūdina medžiagos šiluminės izoliacijos galią. Esant vienodam izoliacijos sluoksnio storiui geriau šilumą sulaukys sluoksnis su žemesne λ verte, reiškia, kuo žemesnė vertė, tuo geresnė medžiagos šiluminės izoliacijos galia. Labiausiai paplitusių medžiagų λ vertės ribos yra 0,030 - 0,15 W/mK);
2. **Matmenų stabilumas** (ar medžiaga tarnavimo laiku keičia savo matmenis (susitraukia, išsiplėčia, nusėda));
3. **Ilgamžiškumas** (medžiagos atsparumas pažeidimams, kuriuos sukelia, pavyzdžiui, drėgmė ir kenkėjai, ultravioletinis spinduliavimas);
4. **Atsparumas ugniai** (nors gaisras yra išskirtinė nelaimė, verta įvertinti šiluminės izoliacijos medžiagos atsparumą aukštai temperatūrai);
5. **Garų pralaidumas / vandens sugėrimas** (ar medžiaga sugeria drėgmę ir praleidžia garus, koks drėgmės poveikis medžiagai);

6. **Medžiagos poveikis sveikatai** (ar šios medžiagos panaudojimas nekenkia žmogaus sveikatai);
7. **Poveikis aplinkai** (koks poveikis aplinkai medžiagos gaminimo procese, panaudojimo metu, ar užsibaigus tarnavimo laikui medžiagą galima pakartotinai panaudoti arba sunaikinti aplinkai draugišku būdu).

Medžiaga	Vidutinis šilumos laidumo koeficientas* (λ_{cl})	Matmenų stabilumas	Ilgamžiškumas	Atsparumas ugniai ir toksiškumas sudegant
Celiuliozė (eko vata)	0,090	Tinka kloti ant horizontalių paviršių, gali būti medžiagos nusėdimas	4** (saugoti nuo drėgmės)	4(sunkiai deganti)
Stiklo vata	0,041	Plokščios medžiagos atsparesnės matmenų keitimuisi, nei rulinės, beriamą medžiaga tinka kloti ant horizontalių paviršių, galimas medžiagos nusėdimas	5	5 (nedegi)
Akmens vata	0,041		5	5 (nedegi)
EPS (suputas polistirolas)	0,039	Galimas medžiagos susitraukimas, ypatingai iškart po gamybinio proceso, jeigu medžiaga neišlaikyta pagal technologinius reikalavimus	4 (keičia savybes saulės spindulių poveikyje)	2 (užgesta pati, dūmai nuodingi)
XPS (ekstruduotas polistirolas)	0,035		4 (keičia savybes saulės spindulių poveikyje)	2 (užgesta pati, dūmai nuodingi)
PUR (poliuretanai)	0,027	Geras	4	2 (užgesta pati, dūmai nuodingi)
Perlitas	0,050	Geras	5	4 (sunkiai deganti)

Lentelė 1. Labiausiai paplitusių šiluminės izoliacijos medžiagų sulyginimas.

* - pagal Latvijos statybinės normos "LBN 002-01", šiluminės izoliacijos medžiagoms nustatytas šiluminio laidumo koeficiento darbo aplinkybių tobulinimo koeficientas, priskaičiuojamas prie medžiagos pateiktos šiluminio laidumo vertės.

** - įvertinimas: 5-puikiai, 4-labi, 3-patenkinamai, 2-nepatenkinamai

Medžiaga	Garų pralaidumas / vandens sugėrimas	Poveikis sveikatai	Poveikis aplinkai
Celiuliozė (eko vata)	Aukštas garų pralaidumas / sugeria drėgmę	Pluoštas ir pridėti chemikalai gali būti dirgikliai, būtina apriboti tiesioginį sąlytį	Sudėtyje yra 80% perdirbto popieriaus. Gamyboje sunaudojamas nedidelę energijos apimtį
Stiklo vata	Aukštas garų pralaidumas / sugeria drėgmę. Atgauna savo savybes, užsibaigus	Pluoštas gali būti dirgiklis, būtina apriboti tiesioginį sąlytį	Sudėtyje yra 20-25% perdirbto stiklo. Gamyboje sunaudoja vidutinę energijos apimtį

Akmens vata	drėgmės poveikiui		Gamyboje sunaudoja vidutinę energijos apimtį
EPS (suputas polistirolas)	Žemas garų pralaidumas, drėgmės sugėrimas nedidelis	Gali įtakoti tikrai padidinto jautrumo cheminėms medžiagoms žmones	Gamybiniame procese nenaudojami ozono sluoksnį ardantys cheminiai junginiai, bet naudojamas pentanas, sukeliantis smogo atsiradimą
XPS (ekstruduotas polistirolas)	Žemas garų pralaidumas, nesugeria drėgmės, veikia kaip garų barjeras	Gali įtakoti tikrai padidinto jautrumo cheminėms medžiagoms žmones	Nuo 2004 metų gamyboje daugiau nenaudojami ozono sluoksnį ardantys cheminiai junginiai, bet naudojamas pentanas, sukeliantis smogo atsiradimą
PUR(poliuretanas)	Žemas garų pralaidumas	Nežinomas, tikimybė žema	Įdirba vietoje objekte, nenaudojant ozono sluoksnį ardančių cheminių junginių
Perlitas	Aukštas garų pralaidumas, blogai sugeria drėgmę	Nemalonių dulkių šaltinis	Gamyba sukelia nežymų poveikį aplinkai

Lentelė 2. labiausiai išplitusių šiluminės izoliacijos medžiagų suliginimas.

Abiejų medžiagų šiluminės laidos koeficientai yra beveik vienodi, ir kaip šiluminės izoliacijos medžiagos jos yra panašios. Tarp Lentelėje 1 paminėtų skirtumų reikia pažymėti, kad MW yra aukštesnės atsparumo ugniai klasės, o EPS yra lengvesnis ir todėl patogiau montuojamas.

Paprastai statant arba renovuojant pastatą laikoma, kad šiluminės izoliacijos medžiaga tarnaus tiek pat ilgai, kaip ir pastatas, be to, laiko eigoje jo šiluminės izoliacijos savybės neturėtų pablogėti. Tačiau medžiagų tarnavimo trukmę pirmiausia nusako pasirinktas sprendimas ir darbų realizavimo kokybė. Lentelėje 2 išvardinti faktoriai daugiausia įtakoja medžiagų ilgaamžiškumą ir jų ypatingą išsilaikymą tarnavimo metu.

Mineralinė vata

- Veikiant drėgmei medžiagos šiluminės izoliacijos savybės sparčiai pablogėja;
- Intensyvaus oro srauto poveikis į medžiagą pablogina medžiagos šiluminės izoliacijos savybes;
- Galimas medžiagos nusėdimas, jeigu žemo tankumo medžiagą kloti labai storu sluoksniu, arba medžiagos deformacija, kai vyksta mechaninis poveikis.

Visus šiuos faktorius galima pašalinti, teisingai pasirenkant ir montuojant medžiagas.

EPS

- Drėgmės poveikio rezultate medžiagos šiluminės izoliacijos savybės pablogėja nežymiai;

- Oro srauto poveikis praktiškai neįtakoja medžiagos šiluminės izoliacijos savybių;
- Po ilgo laiko periodo pablogėja medžiagos šiluminės izoliacijos savybės, bet į tai neatsižvelgiama, nurodant medžiagos parametrus.

III. NEĮTRAUKTI PRODUKTAI

Į neįtrauktus produktus įeina sekančios produktų grupės:

1. Celiuliozė (eko vata)
2. PUR (poliuretanas)
3. Perlitas

IV. LIGŠIOLINĖS TENDENCIJOS;

MINERALINĖS VATOS ŠILUMINĖS IZOLIACIJOS MEDŽIAGOS

Mineralinės vatos šiluminės izoliacijos medžiagų sunaudojimas pastoviai didėjo paskutiniaisiais metais, tačiau šiek tiek skyrėsi augimo tempai kiekvienoje iš Baltijos valstybių.

2004 metais bendras mineralinės vatos šiluminės izoliacijos medžiagų (MW) sunaudojimas Baltijos valstybėse pasiekė 1 900 000 m³. Bendras Baltijos MW rinkos išaugimas 2004 metais buvo 15%.

Prognozuojama, kad 2005 metais akmens ir stiklo vatos šiluminės izoliacijos medžiagų bendras sunaudojimas Baltijos valstybėse išaugo 21% arba 400 000 m³, pasiekiant 2 300 000 m³.

Spartesnis MW sunaudojimo išaugimas šiemet laukiamas Latvijoje ir Lietuvoje, nedaug viršijant 20% lygį, savo ruožtu, Estijoje išaugimo tempas galėtų būti šiek tiek mažesnis, nei abiejose kaimyninėse valstybėse – išaugimas maždaug 18%, sulyginus su praėjusiais metais sunaudotos MW apimtimi.

Latvija

Mineralinės vatos sunaudojimas Latvijos rinkoje 2004 metais pasiekė maždaug 482 000 m³, išaugant 15%, sulyginus su praėjusiais metais, kai buvo sunaudota maždaug 420 000 m³.

Prognozuojama, kad šiemet mineralinės vatos šiluminės izoliacijos medžiagų rinkos išaugimas Latvijoje bus maždaug 20,3%, pasiekiant 580 000 m³.

Lietuva

Mineralinės vatos sunaudojimas Lietuvos rinkoje 2004 metais pasiekė maždaug 818 000 m³, išaugant 17%, sulyginus su praėjusiais metais, kai buvo sunaudota maždaug 700 000 m³.

Prognozuojama, kad šiemet mineralinės vatos šiluminės izoliacijos medžiagų rinkos išaugimas Lietuvoje bus maždaug 23,7%, pasiekiant 1 012 000 m³.

Estija

Mineralinės vatos sunaudojimas Estijos rinkoje 2004 metais pasiekė maždaug 600 000 m³, išaugant 11%, sulyginus su praėjusiais metais, kai buvo sunaudota maždaug 540 000 m³.

Prognozuojama, kad šiemet mineralinės vatos šiluminės izoliacijos medžiagų rinkos priaugimas Estijoje bus maždaug 18%, pasiekiant 708 000 m³.

PUTŲ POLISTIROLO ŠILUMINĖS IZOLIACIJOS MEDŽIAGOS

Putų polistirolo izoliacijos (EPS) medžiagų sunaudojime paskutiniaisiais metais buvo pastebima tendencija didėti visose trijose Baltijos valstybėse, be to, šis augimas buvo spartesnis, palyginus su kitomis statybų šiluminės izoliacijos medžiagomis. 2004 metais bendras EPS medžiagų sunaudojimas Baltijos valstybėse pasiekė beveik 857 000 m³, išaugant 33,7%, sulyginus su praėjusiais metais.

Latvija

Putų polistirolo gamybos apimtys Latvijoje pradėjo sparčiai didėti, pradedant nuo 2002 metų, kai putų polistirolo gamyba rimtai užsiėmė SIA Tenax. 2004 metais bendros putų polistirolo gamybos apimtys Latvijoje sudarė šiek tiek daugiau, nei 280 000 m³, padidėjat maždaug 60%, sulyginus su praėjusiais metais.

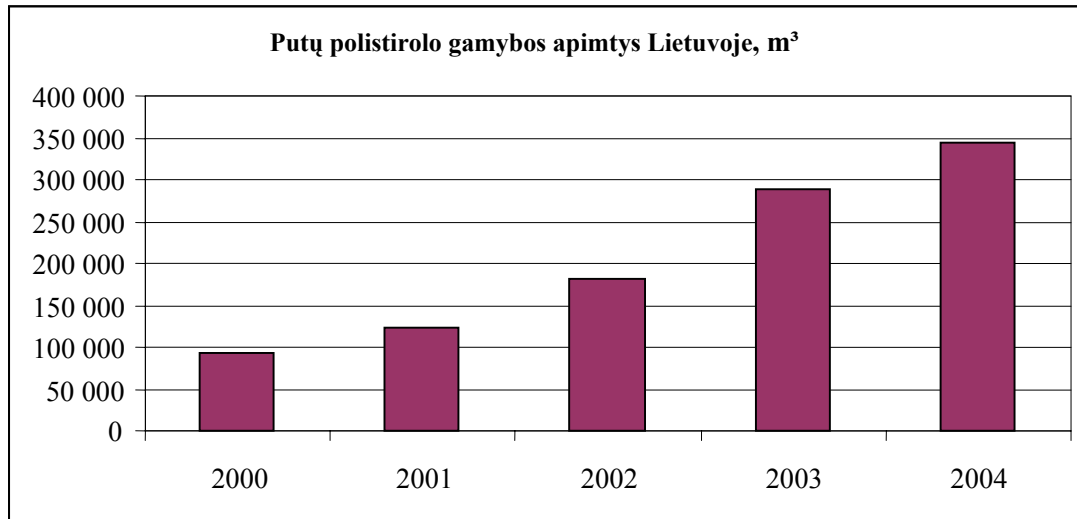
Putų polistirolo sunaudojimas Latvijos rinkoje 2004 metais pasiekė maždaug 260 000 m³, išaugant 48%, sulyginus su praėjusiais metais. Putų polistirolo medžiagų sunaudojimas per paskutinius porą metų iš esmės padidėjo, nes 2001 metais putų polistirolo sunaudojimas sudarė maždaug 70 000 m³, arba 4 kartus mažiau, nei dabartinis putų polistirolo sunaudojimas.

Prognozuojama, kad šiemet putų polistirolo šiluminės izoliacijos medžiagų rinkos išaugimas bus maždaug 20–25%. Didžiausių rinkos dalyvių 2005 metų pirmų mėnesių rezultatai liudija, kad pirmojoje metų pusėje išaugimas sudarė 25%.

Lietuva

Putų polistirolo gamybos apimtys Lietuvoje per paskutinius penkis metus (nuo 2000 metų, kai buvo pagaminti 93 000 m³), išaugo 3,7 kartus ir 2004 metais pasiekė 345 000 m³. Didžiausias putų polistirolo gamybos apimčių išaugimas buvo 2003 ir 2002 metais – atitinkamai 59% ir 48%,

savo ruožtu 2004 metais pagaminto putų polistirolo apimtis padidėjo 19,4%, sulyginus su praėjusiais metais.

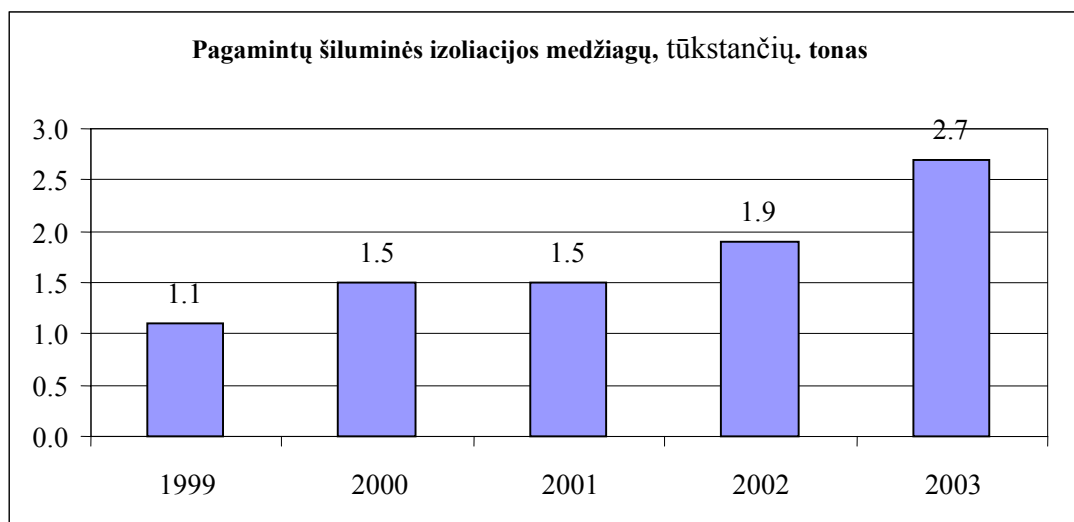
Figūra 22. Putų polistirolo gamybos apimtys Lietuvoje

Putų polistirolo sunaudojimas Lietuvos rinkoje 2004 metais pasiekė 350 000 m³, kas yra maždaug 20% daugiau, nei 2003 metais, kai rinkoje buvo sunaudota 290 000 m³ EPS.

Prognozuojama, kad, kai putų polistirolo rinkos išaugimas Lietuvoje 2005 metais bus 10–15% ribose, savo ruožtu, gamybos apimtys šiemet galėtų išaugti sparčiau, nei pernai, jeigu išaugs eksporto apimtys.

Estija

Putų polistirolo šiluminės izoliacijos medžiagų gamybos apimtys Estijoje 2004 metais pasiekė 209 000 m³, padidėjus 46%, sulyginus su praėjusiais metais, kai gamybos apimtys buvo maždaug 143 000 m³. 2003 metais išaugimas buvo beveik 3 kartus spartesnis, nei pernai, EPS gamybos apimtims padidėjus 130,5%.

Figūra 23. Pagamintų šiluminės izoliacijos medžiagų apimtys Estijoje

Putų polistirolo sunaudojimas Estijos rinkoje 2004 metais pasiekė 247 000 m³, kas yra maždaug 40% daugiau, nei 2003 metais, kai rinkoje buvo sunaudota maždaug 176 000 m³ EPS.

Prognozuojama, kad putų polistirolo rinkos išaugimas Estijoje 2005 metais bus 15–20% ribose, savo ruožtu, gamybos apimtys šiemet galėtų išaugti mažiau, nei pernai.

Susijusios šakos

Statyba

Statybų šaka ir jos vystymasis tiesiogiai įtakoja ir šiluminės izoliacijos medžiagų rinką. Ryšium su sparčiu bendru ekonominiu vystymusi Baltijos valstybėse, tame tarpe kreditavimo apimčių išaugimu, statybų šaka sparčiai vystėsi ir tai teigiamai veikė šiluminės izoliacijos medžiagų rinką. Taip pat ir 2005 metais vystymasis tęsėsi, ir pirmajame ketvirtyje statybos šakos išaugimas Latvijoje buvo 14%, palyginus su atitinkamu periodu ankstesniais metais, kas buvo aukščiausias rodiklis Europos Sąjungoje.

Pradedant nuo devyniasdešimtųjų metų vidurio statybų šaka augo maždaug 10% per metus ir 2004 metais pasiekė 635.8 milj. Ls, kas sudarė 13.1% daugiau, nei praėjusiais metais (žiūr.

Lentelę 3). Tktai 2004 metais pastatytų gyvenamųjų pastatų plotas išpūdingai išaugo– nuo 194.2 tūkst. m² iki 452.3 tūkst. m².

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Statybų produkcija, milj. Ls (faktinėmis kainomis)	238.1	278.1	360.2	405.0	429.1	432.0	469.3	524.7	635.8
% palyginus su praėjusiais metais (sulyginamos kainos)	105.3	108.2	116.5	107.8	108.0	106.0	110.8	113.7	113.1

Pastatyti gyvenamieji pastatai, tūkst. m ² bendro ploto	215.6	227.8	224.7	200.5	191.1	188.5	187.6	194.2	452.3
Pastatytų butų skaičius	1483	1480	1351	1063	899	800	794	830	n/a

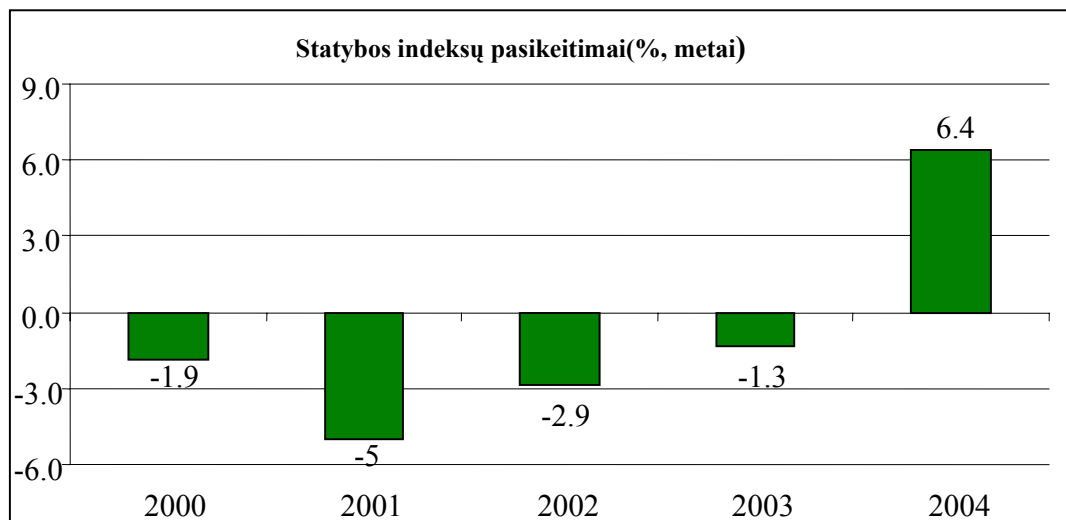
Lentelė 3. Statybų šakos pagrindiniai duomenys

Išduotų statybinių leidimų skaičius – tai papildomas rodiklis, parodantis statybų šakos vystymosi tendencijas. 2003 metais išduotų leidimų skaičius padidėjo kaip gyvenamiesiems, taip ir negyvenamiesiems pastatams, o taip pat ir inžineriniams statiniams (žiūr. Lentelę 4). Sparčiausiai didėjo išduotų statybinių leidimų skaičius gyvenamųjų pastatų statybai, kas tęsėsi ir 2004 metais.

	2002		2003		2004	
	viso	iš jų nauji statiniai	viso	iš jų nauji statiniai	viso	iš jų nauji statiniai
Gyvenami pastatai	3314	2025	4195	2756	4312	3129
Negyvenami pastatai	3530	1401	3578	1574	n/a	500
Inžineriniai statiniai	1744	1180	1772	1154	n/a	1062
<i>VISO</i>	<i>8588</i>	<i>4606</i>	<i>9545</i>	<i>5484</i>	<i>4312</i>	<i>4691</i>

Lentelė 4. Išduoti statybiniai leidimai pastatams ir inžineriniams statiniams

Statybinių kaštų indeksai, į kuriuos įeina statybinių medžiagų (taigi, ir šiluminės izoliacijos medžiagų) kaštai, darbininkų darbo apmokėjimas, o taip pat mašinų ir mechanizmų išlaikymas ir eksploatavimo išlaidos, pasižymėjo tendencija mažėti nuo 2000 iki 2003 metų (žiūr. Figūrą 24). Šią tendenciją, pirmiausia, sukėlė statybinių medžiagų kaštų sumažėjimas, kurie 2003 metais sudarė tikrai 85.3% nuo 2000 metų lygio. 2004 metais visos statybinių kaštų grupės, tame tarpe ir statybinių medžiagų, pergyveno pakilimą, tačiau statybinių medžiagų kainų lygis ir toliau buvo palyginus žemas (Žiūr. Lentelę 5.). Kainų sumažėjimą statybinių medžiagų šakoje įtakojo, pirmiausia, konkurencijos paaštrėjimas ir naujų rinkos dalyvių įėjimas į rinką.

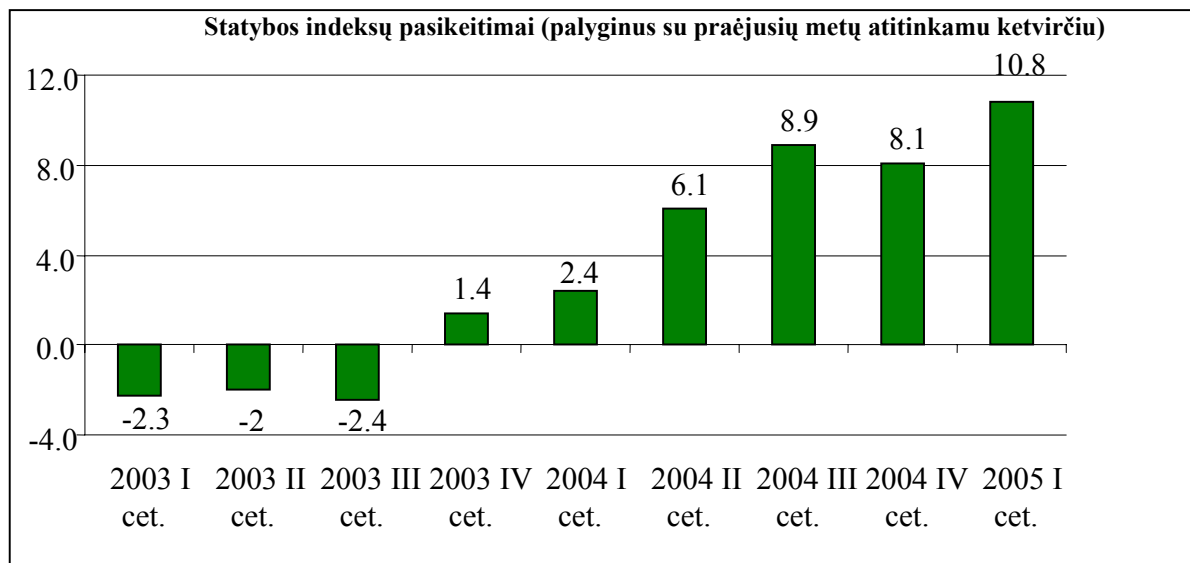

Figūra 24. Statybos indeksų pasikeitimai

	2000	2001	2002	2003	2004
Statybinės medžiagos	100.0	91.6	88.4	85.7	91.3
Darbininkų darbo apmokėjimas	100.0	100.8	99.0	102.3	108.3
Išmokos mašinų ir mechanizmų išlaikymui ir eksploatacijai	100.0	102.6	101.6	103.5	113.1
Viso	100.0	95.0	92.2	91.0	96.8

Lentelė 5. Statybos kaštų indeksai (2000=100)

Paskutiniaisiais metais statybų, tame tarpe statybinių medžiagų, kaštai pradėjo augti ir nuo 2003 metų paskutinio ketvirčio kainos palaipsniui pakilo. Jeigu 2003 metais paskutiniame ketvirtyje kainos buvo tik 1.3% aukštesnės, nei praėjusių metų atitinkamu periodu, tai 2005 metais pirmąjį ketvirtį šis skaičius jau buvo 10.8%.

Figūra 25. Statybos indeksų pasikeitimai (palyginus su praėjusių metų atitinkamu ketvirčiu)

B. VARTOTOJAS

Šiluminės izoliacijos medžiagų galutiniai vartotojai gali būti suskirstomi į 2 dideles grupes:

1. privatus sektorius;
2. gamybinis sektorius.

Privatus sektorius - tai žmonės, kurie įsigyja šiluminės izoliacijos medžiagas savo namų šiltinimui. Pagrindinis šio sektoriaus pasiekimo būdas – tai įvairūs šiluminės izoliacijos medžiagų platintojai, siūlantys įvairių įmonių prekinis ženklus. Šio tipo pirkėjai turi galimybę pasirinkti sau tinkamą šiltinimo būdą. Atsižvelgiant į tai, kad gyventojų gyvenimo lygis Baltijos valstybėse gerėja kiekvienais metais, auga privačių namų statyba, ko rezultate ir toliau prognozuojamas tolesnis šio sektoriaus vystymasis.

Gamybinis sektorius įtraukia statybines įmones, aptarnaujančias kaip valstybinį, taip ir privatų sektorių. Gamybinis sektorius dažniau naudojasi gamintojo pasiūlymais, o nesikreipia pas platintojus. Todėl, siekiant kontaktų su statybininkais, būtina naudotis ir asmeninės pozicijos nuostatomis, tokiu būdu įtikinant klientą sudaryti sandėrį ir įgyvendinti pirkinį. Aptarnaujant įvairius objektus, statybininkai turi laikytis daug griežtesnių reikalavimų kaip tik šiltinimo srityje, nei tai buvo iki šiol. Todėl būtina naudoti vis daugiau įvairių šiltinimo medžiagų. Dėl šios priežasties laukiamas ir tolesnis apyvartos išaugimas, kurį šis sektorius gali užtikrinti.

C. RINKOS VAROMOJI JĖGA

Šiluminės izoliacijos medžiagų rinką įtakoja sekantys faktoriai:

1. Socialiniai

2. Technologiniai
3. Ekonominiai
4. Ekologiniai
5. Politiniai

Kalbant apie socialinius faktorius būtina pripažinti, kad vis daugiau žmonių pageidauja patys statyti savo namus, o ne įsigyti butus, ko rezultate pozityviai veikiama šiluminės izoliacijos medžiagų rinka.

Savo ruožtu, technologijų srityje nesitikima esminių pasikeitimų, kurie galėtų greitai pakeisti situaciją rinkoje, todėl situacija šioje srityje yra palyginus stabili.

Ekonominiai faktoriai yra gana palankūs rinkai, nes gerėja bendras gyvenimo lygis Baltijos valstybėse, o taip pat kreditų išdavimo procedūros yra palyginus paprastos, kas stimuliuoja žmones imti kreditą, įsigyjant sau naują gyvenamąją vietą.

Ekologiniai faktoriai taip pat yra palankūs rinkos vystymuisi, nes keliami nauji saugumo reikalavimai naujiems statiniams, ko rezultate būtina naudoti vis daugiau šiluminės izoliacijos medžiagų.

Savo ruožtu, politinė situacija Baltijos valstybėse yra stabili, kas leidžia įmonėms vykdyti ekonominę veiklą, išvengiant esminio valdybos kišimosi.

D. RINKOS SEGMENTACIJA

Baltijos valstybių rinkoje egzistuoja įvairūs šiluminės izoliacijos medžiagų gamintojai, užimantys įvairias pozicijas. Pavyzdžiui, tokios įmonės, kaip Isover ir Paroc yra pirkėjams skirtos aukštos kokybės produkcijos gamintojai, gaunantys vidutines pajamas, nes šių prekinį ženklų produkcija yra viena brangiausių rinkoje. Iš dalies tai aiškinama brendo populiarumu, įgytu metų eigoje, o taip pat marketingo aktyvumų rezultate.

Tačiau ir tokie prekiniai ženklai, kaip URSA, kas laikoma pigiu produktu, tačiau tai nereiškia, kad ši produkcija mažiau kokybiška, nors įmonės prekinis ženklas nėra toks žinomas rinkoje, ko rezultate URSA turi pasirinkti žemų kainų politiką, siekiant pritraukti klientus ir padidinti savo apyvartą.

A. MARKETINGO TENDENCIJOS

Šiluminės izoliacijos medžiagų produktų rinkai nebūdingi plataus masto marketingo aktyvumai, nes pagrindiniai gamintojų klientai yra statybininkai, kuriems ir yra skiriami įvairių pobūdžių aktyvumai, siekiant pritraukti kaip tik šio sektoriaus dalyvius. Šios rūšies marketingo aktyvumai

pasireiškia įvairių aptarimų pravedimu, komandiruotėmis, į kurias gamintojo atstovai vyksta, siekiant pritraukti naujus klientus, o taip pat patekti į naujas rinkas. Gamintojai naudoja specializuotus leidinius, populiarinant savo produkciją, tačiau labai retais atvejais naudojamos plačios reklaminės kampanijos.

Įmonės organizuoja aukščiau paminėtus marketingo aktyvumus reguliariai, nors tai ir nematoma plačiai publikai.

B. MARKETINGAS IR RINKOS NUKREIPIMAS

Įvairūs marketingo instrumentai panaudojami, norint pasiekti įvairias klientų grupes. Pavyzdžiui, aktyvumai, identifikuoti ankstesniame skyriuje, skirti komunikacijai su gamybinio sektoriumi tiesioginiu būdu. Tačiau, naudojant įvairias masinės žiniasklaidos priemones, gamintojas gali daugiau pageidauti pasiekti privatų sektorių, tačiau, kaip buvo identifikuota anksčiau, tokios rūšies marketingo aktyvumai naudojami ne taip dažnai, nes gamybinis sektorius turi didesnės reikšmės šiluminės izoliacijos medžiagų gamintojams, nei privatus sektorius.

Dar vienas būdų, kaip padidinti savo produkcijos realizaciją, yra įvairių nuolaidų akcijų organizavimas, įmanomas ir bendradarbiaujant su prekybiniais centrais. Tokiu būdu įmanoma sutaupyti lėšų ir pasiekti pageidaujamą rezultatą.

C. PLATINIMO KANALAI;

Dažniausiai, platindami savo produkciją, šiluminės izoliacijos medžiagų platintojai naudoja specializuotas statybines parduotuves, kas leidžia pasiekti reikalingą galutinių vartotojų auditoriją. Tačiau dažnai, dirbant su profesionalais, (statybinėmis įmonėmis) šiluminės izoliacijos medžiagų gamintojai parduoda savo produkciją be tarpininkų.

D. RINKOS PROGNOZĖS.

Remiantis aukščiau minėtomis prielaidomis ir faktais, galima įtikinamai prognozuoti, kad šiluminės izoliacijos medžiagų suvartojimas ir toliau sparčiai augs kaip privačiame, taip ir gamybiniame sektoriuje. Vystymosi ir naujų, griežtesnių normatyvų dėka, naujoms statyboms ir jau egzistuojančių statinių rekonstrukcijai naudojama daugiau šiluminės izoliacijos medžiagų. Atsižvelgiant į vyraujančią mineralinės vatos ir putų polistirolo persvarą medžiagų rinkoje ir jų esminius pranašumus, palyginus su kitomis medžiagomis, galima prognozuoti, kad mineralinės vatos ir putų polistirolo gamintojai tiesiogiai gaus didžiausią naudą rinkos išplėtimo rezultate. Gyventojų pirkimo pajėgumo kilimo ir didžiausių šiluminės izoliacijos medžiagų gamintojų ir platintojų marketingo kampanijų dėka padidės šiluminės izoliacijos medžiagų suvartojimas, kuris

šiuo metu Latvijoje siekia 0,37 m³ vienam gyventojui. Palyginimui galima paminėti, kad Estijoje suvartojimas yra 0,55 m³ per metus, o Suomijoje - 1,3 m³ (Paroc apskaičiavimai). Taip pat ir kompanija Paroc tikisi, kad šiluminės izoliacijos medžiagų suvartojimas artimiausiais metais išaugs kaip Latvijoje, taip ir kitose Baltijos valstybėse, atsižvelgiant į namų statybos vystymosi tendencijas ir energijos efektyvumo reikalavimų laikymosi būtinumą.